

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 326/2026-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED] proti zaobchádzaniu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ilava so sťažovateľom takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. apríla 2026 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva nebyť podrobený ponižujúcemu zaobchádzaniu zaručeného čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy, práva nebyť podrobený ponižujúcemu zaobchádzaniu zaručeného čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného života zaručeného čl. 8 dohovoru Ústavnom na výkon trestu odňatia slobody Ilava (ďalej len „ústav“), v ktorom sťažovateľ od roku 2023 vykonáva trest odňatia slobody. Žiada priznanie finančného zadostučinenia 10 000 eur. Sťažovateľ žiada o ustanovenie právneho zástupcu na účel zastupovania v konaní o jeho ústavnej sťažnosti.

2. Sťažovateľ v konkrétnejšej rovine namieta, že v ústave je 24 hodín denne po celý kalendárny rok monitorovaný tak, že nemá žiadne súkromie na osobné potreby (čítanie literatúry, písanie listov, podnetov a pod.). Zo strany ústavu dochádza podľa sťažovateľa k úmyselnému ponižovaniu jeho ľudskej dôstojnosti, keďže sa pri osobných prehliadkach musí vyzliekať donaha a drepovať. Okrem toho sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že na cele je s ním umiestnený veľký počet osôb (spolu 15) a v sociálnych priestoroch sú zabezpečené iba 4 umývadlá a dve toaletné misy.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

4. Ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

5. Ústavný súd na prvom mieste odkazuje na § 65da ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej strážie v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 4/2001 Z. z.“), podľa ktorého má obvinený alebo odsúdený právo podať sťažnosť podľa tohto zákona. Podľa § 65da ods. 2 zákona č. 4/2001 Z. z. sťažnosť podľa tohto zákona je podanie obvineného, odsúdeného, blízkej osoby obvineného alebo odsúdeného a právneho zástupcu obvineného alebo odsúdeného, ktorým sa domáha ochrany práv alebo právom chránených záujmov tohto obvineného alebo odsúdeného, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou organizačnej zložky zboru podľa § 2 ods. 1, a zároveň poukazuje na konkrétne nedostatky, ktorých odstránenie je v pôsobnosti organizačnej zložky zboru, najmä na porušenie právnych predpisov alebo vnútorných predpisov zboru.

6. Podľa § 65db ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z. na vybavenie sťažnosti je príslušný ústav, do ktorého pôsobnosti patrí činnosť, o ktorej sa sťažovateľ domnieva, že ňou boli porušené práva alebo právom chránené záujmy odsúdeného.

7. Ak sa podľa § 65dj zákona č. 4/2001 Z. z. prešetrovaním sťažnosti zistí porušenie práva alebo právom chráneného záujmu sťažovateľa, príslušná organizačná zložka zboru vyhodnotí sťažnosť ako „opodstatnenú“ a záznam o prešetrení sťažnosti musí podľa § 65dj ods. 2 písm. g) zákona č. 4/2001 Z. z. obsahovať povinnosť prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. Proti spôsobu vybavenia sťažnosti môže sťažovateľ využiť ďalší opravný prostriedok,

a to žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti podľa § 65dk ods. 1 zákona č. 4/2001 Z. z., o ktorej by v prípade jej negatívneho posúdenia samotným ústavom (rozumej neuplatnením autoremedúrneho postupu) rozhodoval nadriadený orgán, a to Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže. V prípade neúspechu aj tohto prostriedku nápravy sťažovateľ disponuje ďalším účinným prostriedkom nápravy, a to podnetom podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 153/2001 Z. z.“) na vecne a miestne príslušnom orgáne prokuratúry, ktorý posúdi zákonnosť postupu Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže vrátane zákonnosti predchádzajúceho postupu ústavu. Proti negatívnemu vybaveniu podnetu podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre sa sťažovateľ môže opakovaným podnetom podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre domáhať preskúmania zákonnosti nadriadenou prokuratúrou, ktorá by bola povinná jeho opakovaný podnet podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre vecne vybaviť.

8. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu sú účinným prostriedkom na poskytnutie ochrany práv a právom chránených záujmov sťažovateľa v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody podnet podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre, resp. opakovaný podnet podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre, resp. ďalší opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre (IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, II. ÚS 21/2010, IV. ÚS 387/2018, II. ÚS 312/2020, IV. ÚS 79/2021). Podnet (opakovaný podnet, ďalší opakovaný podnet) zakladá povinnosť prokurátora aj nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

9. Ústavný súd už viackrát vyslovil právny názor, že vynechanie podnetu, opakovaného podnetu (resp. ďalšieho opakovaného podnetu) ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním ústavnej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať priame opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (obdobne I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, II. ÚS 432/2012, III. ÚS 854/2016, II. ÚS 312/2020).

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdí ani nepreukazuje, že by využil možnosť zjednať nápravu ním namietaných skutočností prostredníctvom sťažnosti podľa zákona č. 4/2001 Z. z., prípadne podnetom adresovaným orgánom prokuratúry. Nevyčerpal teda právne prostriedky, ktoré mu zákon č. 153/2001 Z. z. na ochranu jeho práv poskytuje. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. napr. I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní

pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu